

Mục lục

Chương 1: Thế nào là một ý tưởng

Chương 2: Vui cái đã

Chương 3: Có duyên sáng tạo

Chương 4: Đặt mục tiêu cho trí não

Chương 5: Hãy giống trẻ con thêm nữa

Chương 6: Nạp thêm dữ liệu

Chương 7: Thu hết can đảm

Chương 8: Tư duy lại tư duy

Chương 9: Học cách phối hợp

Chương 10: Định nghĩa vấn đề

Chương 11: Thu nhập thông tin

Chương 12: Đi tìm ý tưởng

Chương 13: Quên phứt nó đi

Chương 14: Biến ý tưởng thành hành động

Không điều gì trên thế giới này thay thế được Lòng kiên trì

- Tài năng cũng không - Ví dụ về người có tài mà không thành công thì rất nhiều.
- Cửa cải cũng không – Rất nhiều người giàu từ chúng nước nhưng lại chết nghèo.
- Thiên tài cũng không – Thiên tài sinh bất phùng thời đông vô kể.
- Trình độ văn hoá cũng không – Thế giới này đầy những người có văn hoá nhưng bị bỏ bê.
- May mắn cũng không – Thần may mắn trái tính trái nết đã làm suy vong biết bao vương triều...
- Chỉ có Lòng kiên trì và Tâm cương quyết mới Toàn năng .

Chắc hẳn trong mỗi chúng ta, kể từ khi còn cắp sách đến trường phổ thông cho đến những năm tháng lê la trên ghế giảng đường Đại học rồi bước chân vào đời với biết bao khát khao cháy bỏng về tương lai và những hoài bão từng ấp ủ... ắt hẳn cũng như bao người khác, bạn luôn nghe nói đến từ Ý TƯỞNG, vậy có bao giờ bạn chợt hỏi: Ý tưởng là gì và làm sao để có ý tưởng? Không chỉ ý tưởng về quảng cáo mà còn là ý tưởng về mọi lĩnh vực trong cuộc sống hàng ngày; đó là hoạt động của cả một đời người, một công việc bạn không bao giờ ngưng nghĩ, một mục tiêu không bao giờ hoàn mãn. Một cán bộ kế toán, nhà lập kế hoạch truyền thông, một nhà nghiên cứu chứ không chỉ là người soạn thảo các chương trình quảng cáo hay người chỉ đạo nghệ thuật; một người mới vào nghề hay một tay gạo cội chuyên nghiệp và cũng như bao người khác là doanh nhân hay công chức, giáo viên hay nội chợ... tất cả họ đều cần biết cách nảy sinh ý tưởng. Tại sao?

- Trước tiên vì ý tưởng mới là bánh xe của sự tiến bộ, khả năng nảy sinh ý tưởng tốt chính là điều kiện sống còn cho thành công của mỗi người. Không có ý tưởng đồng nghĩa với sự trì trệ.
- Thứ hai, máy vi tính hiện đang cáng đáng hầu hết những công việc tầm thường mà chúng ta phải làm, do đó (ít ra là trên lý thuyết) chúng ta được tự do và tất nhiên đòi hỏi chúng ta phải thực hiện công việc lao động sáng tạo mà máy vi tính không thể đáp ứng.
- Thứ ba, chúng ta đang sống trong kỷ nguyên mà nhiều người gọi là Kỷ nguyên của thông tin, một kỷ nguyên luôn yêu cầu dòng chảy liên tục của những ý tưởng mới nếu muốn khai thác hết tiềm năng của

con người và thành tựu của vận mệnh nhân loại.

Tóm lại, giá trị thật của các thông tin qua Diễn đàn này ngoài việc giúp chúng ta hiểu sự vật thấu đáo hơn, chỉ thực có khi được phối hợp với những thông tin khác để hình thành ý tưởng mới : ý tưởng giải quyết vấn đề; ý tưởng giúp đỡ người khác; ý tưởng để tiết kiệm, sửa chữa và tạo ra sự vật; ý tưởng làm cho sự vật tốt hơn, rẻ hơn và có ích hơn; những ý tưởng có khả năng soi sáng, động viên, tiếp sức, tạo cảm hứng và làm cho cuộc sống thêm phong phú.

1- THẾ NÀO LÀ MỘT Ý TƯỞNG?

Trước khi tìm ra cách phát sinh một ý tưởng, chúng ta cùng lắng nghe và bàn bạc để làm sao định nghĩa được một ý tưởng. A.E. Housman nói: “Tôi không thể định nghĩa được thi ca cũng như con chó Terrier không thể định nghĩa một con chuột, cả hai chúng tôi đều có thể nhận ra đối tượng bằng những triệu chứng mà đối tượng đó gây ra cho chúng tôi”. Cái đẹp cũng thế, cũng giống như các thứ khác như đức tính và tình yêu, lòng quả cảm và sự kiên nhẫn... Và một ý tưởng cũng thế, khi đối diện với một ý tưởng thì ta có thể biết, có thể cảm nhận được ngay, một điều gì đó trong ta nhận ra nó nhưng bạn thử định nghĩa nó xem !

Sau đây là một vài giải đáp được thu nhặt lại:

- Đó là một điều gì hiển nhiên đến mức nếu có ai nói cho bạn nghe về nó, bạn sẽ tự hỏi tại sao mình lại không nghĩ ra nó.
- Một ý tưởng bao trùm mọi khía cạnh của một tình huống và làm cho tình huống đó trở nên đơn giản; thu mọi tiểu tiết thành một cái gút gọn ghẽ, cái gút ấy gọi là ý tưởng.
- Đó là một biểu trưng giúp ta có thể hiểu được ngay một sự vật được hấp nhận hoặc biết đến một cách phổ biến nhưng được chuyển tải theo một phong cách mới mẻ, độc đáo hoặc bất ngờ.
- Đó là một tia chớp nội nghiệm giúp bạn nhìn thấy sự vật trong ánh sáng mới, Tia chớp này thống nhất hai ý nghĩ có vẻ rời rạc thành một ý niệm.
- Một ý tưởng sẽ tổng hợp những điều phức tạp thành việc đơn giản đến ngạc nhiên.

Những định nghĩa trên mang tính mô tả nhiều hơn là định nghĩa nhưng dù sao chúng cũng nói lên được điều trọng yếu, cho bạn một cảm nhận tốt hơn về điều được gọi là ý tưởng bởi chúng nói về việc tổng hợp vấn đề, nội nghiệm và tính hiển nhiên. Tuy nhiên, câu nói hay nhất là câu định nghĩa của James Webb Young: Ý tưởng là một sự phối hợp mới của những yếu tố cũ, không hơn không kém .

• **Thứ nhất:** Gần như nó đã nói cho chúng ta biết cách tìm ra ý tưởng khi cho rằng tìm ý tưởng giống như tạo ra cách chế biến một thức ăn mới, Tất cả những gì bạn cần phải làm là lấy vài thứ mà bạn đã biết trước rồi phối hợp chúng lại theo cách mới. Đơn giản như thế đấy và nó hay ở chỗ không cần phải thiên tài mới làm được.

J. Bronowski viết: “Với tôi, thật sai lầm khi nghĩ rằng hoạt động sáng tạo là một điều gì đó không

thông thường”. Mỗi ngày, người bình thường trong chúng ta đều tìm ra những ý tưởng tốt, đều tạo ra và phát minh khám phá việc này việc nọ như: cách sửa chữa ô tô, bồn rửa chén, cửa nẻo hay sắp xếp công việc, làm tăng doanh số, tiết kiệm tiền bạc, dạy dỗ con cái, làm cho mọi việc được tốt hơn hoặc dễ hơn, rẻ hơn...

• **Thứ hai:** Nó chỉ thẳng vào vấn đề và chính là chìa khóa cho việc tìm ra ý tưởng – đó là phối hợp mọi việc.

Hadamard viết: “Thật hiển nhiên, khi sáng tạo hoặc khám phá cho dù ở lĩnh vực toán học hay bất cứ lĩnh vực nào khác, đều diễn ra bằng cách phối hợp ý tưởng...”

J. Bronowski viết: “Một người trở nên sáng tạo, cho dù là một nghệ sỹ hay khoa học gia, khi anh ta phát hiện một sự đồng nhất mới trong tính đa dạng của thiên nhiên - tìm thấy một điểm tương đồng giữa những sự vật mà trước nay chưa ai nghĩ theo chiều hướng đó... Đầu óc sáng tạo chính là một đầu óc luôn tìm tòi những điểm tương đồng bất ngờ”. Hoặc như Francis H. Cartier: “Chỉ có một cách duy nhất để ta thu đắc một ý tưởng mới: phối hợp hoặc liên hợp hai hay nhiều ý tưởng mà ta sẵn có, đặt chúng kề bên nhau như thế nào để ta có thể phát hiện ra một sự tương quan giữa chúng với nhau, mối tương quan mà trước đó ta chưa hề biết”. Trong “The Act of Creative”, Arthur Koestler căn cứ trên luận đề “... rằng tính độc đáo sáng tạo không có nghĩa là tạo ra hoặc phát sinh một hệ thống ý tưởng từ cái không mà đúng hơn là từ sự phối hợp những mô hình suy nghĩ từng tồn tại vững vàng thông qua tiến trình trao đổi chéo”, A. Koestler gọi tiến trình này là bisociation ; nó vén mở, chọn lọc, sắp xếp lại, phối hợp, tổng hợp những sự việc, năng lực, kỹ năng sẵn có. Bisociation được hiểu như là kỳ công của sự kết hợp, điểm tương đồng bất ngờ, tổng thể mới, lác trộn chung với nhau rồi tuyển chọn, những tác hợp mới.

2- VUI CÁI ĐÃ

Không phải tình cờ mà việc vui thú được đề xuất đầu tiên trong tiến trình tạo điều kiện cho trí não phát sinh ý tưởng. Nhưng vui thú có thể là điều kiện quan trọng nhất.

Lý do? Thông thường, trong một dự án quảng cáo của một phòng ban thường có ba hay bốn nhóm cùng làm việc. Nhóm nào cười mỉm hay cười giòn luôn tìm ra ý tưởng tốt; nhóm vui nhộn nhất chính là nhóm sẽ tìm ra giải pháp tối ưu, quảng cáo báo chí hay nhất, quảng cáo phát sóng tốt nhất, bảng quảng cáo ngoài trời ấn tượng nhất. Suy cho cùng, nhận xét trên đúng cho tất cả mọi thứ, ai vui thú với công việc của mình thì người đó sẽ làm tốt hơn, điều này cũng luôn đúng với những người đi tìm ý tưởng và có thể áp dụng cho bất cứ ai ở bất kỳ nơi nào cần phát ra sáng kiến. Thật vậy, bạn sẽ không ngạc nhiên tại sao óc khôi hài và mọi loại sáng tạo đều là bạn đồng hành với nhau; nền tảng của óc khôi hài cũng là nền tảng của sáng tạo – việc liên kết một cách bất ngờ nhiều thành phần dị biệt lại với nhau để tạo ra một tổng thể mới thực sự có ý nghĩa, một cú rẽ trái đột ngột khi ai cũng tưởng là chạy thẳng, một “bisociation” – hai hệ quy chiếu va vào nhau. Khi đó, trí não ta cũng đang theo con đường này bỗng dưng buộc phải rẽ sang lối khác và – kỳ diệu của những điều kỳ diệu – cái lối mòn không định trước ấy lại hoàn toàn logic. Một điều gì mới đã được tạo ra, một điều mà sau đó trở nên hiển nhiên và đó cũng chính là đặc tính của ý tưởng; việc liên kết bất ngờ của hai “yếu tố cũ” để tạo ra một tổng thể mới có ý nghĩa, hay nói theo cách của Koestler là “hai cái khuôn của suy nghĩ” gặp nhau ở cổng: Óc khôi hài và sự sáng tạo, sự vui nhộn và ý tưởng với thú vui và năng xuất.